

GUIA ITINERARI FORMATIU TIPUS SERVEI DE DERMATOLOGIA HOSPITAL DEL MAR

Cap de Servei: Dr. Ramon M. Pujol Vallverdú

Tutores: Dra. Gemma Martín Ezquerra, Dra. Júlia Mª Sánchez Schmidt, Dra. Sònia Segura Tigell

Data d'última revisió: 1 març de 2020. 2ª revisió: 28 de maig del 2021

Data d'aprovació per la Comissió de Docència: 1 de juny de 2021

INDEX

1. INTRODUCCIÓ

2. OBJECTIUS GENERALS DE LA FORMACIÓ

3. CONTINGUTS ESPECÍFICS

A) CONTINGUTS TEÒRICS

B) CONTINGUTS PRÀCTICS

4. CRONOGRAMA DE LES ROTACIONS

5.- PLÁ TRANSVERSAL COMÚ

6. OBJECTIUS ESPECÍFICS OPERATIUS / ACTIVITATS PER ANY DE RESIDÈNCIA

A) OBJECTIUS ESPECÍFICS

B) SESSIONS DEL SERVEI DE DERMATOLOGIA

C) ACTIVITATS PER ANY DE RESIDÈNCIA

- PRIMER ANY DE FORMACIÓ (R-1)

Objectius

1. Coneixements (Generals).
2. Habilitats (Generals).
3. Actituds amb els pacients.
4. Activitats (Generals).

ROTACIONS ESPECÍFIQUES (R-1)

VALORACIÓ ESPECÍFICA DELS CONEIXEMENTS (1er any)

- SEGON ANY DE FORMACIÓ

Objectius

1. Coneixements. (Veure Annex I: Temari R-2)
2. Habilitats.
3. Actituds amb els pacients.
4. Activitats.

VALORACIÓ ESPECÍFICA DELS CONEIXEMENTS (2on any)

- TERCER ANY DE FORMACIÓ

Objectius

1. Coneixements. (Veure Annex I: Temari R-3)
2. Habilitats.

3. Actituds amb els pacients.
4. Activitats.

VALORACIÓ ESPECIFICA DELS CONEIXEMENTS (3er any)

- QUART ANY DE FORMACIÓ

Objectius

1. Coneixements. (Veure Annex I: Temari R-3)
2. Habilitats.
3. Actituds amb els pacients.
4. Activitats.

VALORACIÓ ESPECIFICA DEL PROGRAMA PER PART DEL RESIDENT (4art any)

6. INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

6.1. FONS BIBLIOGRÀFIQUES. BIBLIOTEQUES.

6.2. LLIBRES

6.3. WEBS RECOMANADES

1. INTRODUCCIÓ

La Dermatologia es una especialitat mèdico-quirúrgica que s'ocupa del coneixement de la pell humana i de les malalties que de forma primària o secundàriament l'afecten, així com dels diferents mètodes per a la preservació o la recuperació de la normalitat cutània.

La Dermatologia, com a objecte d'especialització dins de la Medicina, implica amb freqüència una important complexitat respecte a la clínica dermatològica, que sol precisar d'una dedicació específica junt amb un ampli coneixement mèdic general. Aquesta complexitat es veu reforçada per la necessitat, en moltes ocasions, de complementar una imatge clínica amb una correlació amb la morfologia microscòpica. Això fa que els coneixements en dermatopatologia constitueixin un aspecte fonamental dins d'una formació dermatològica integral. A la pràctica dermatològica, la biòpsia cutània representa una eina diagnòstica bàsica i rutinària, i la seva interpretació exigeix un domini no tan sols de la morfologia microscòpica, si no també, i de forma primària, de la clínica. Altres tècniques fonamentals en el coneixement dermatològic inclouen les diferents tècniques d'immunodermatologia (immunofluorescència directa, immunofluorescència indirecte, immunoperoxidasa), útils en el diagnòstic de diferents patologies autoimmunes cutànies (malalties ampul·loses) i tumorals.

La Dermatologia també inclou el coneixement i la utilització de tècniques terapèutiques especials, tals com les de tractament farmacològic tòpic, l'aplicació de determinats mètodes de fisioteràpia especialment dissenyats per a la pràctica dermatològica (crioteràpia, fototeràpia, radiacions ionitzants de baixa penetrància, etc.) i, diferents tècniques i mètodes quirúrgics de complexitat variable (cirurgia dermatològica i cirurgia microgràfica).

La Dermatologia pot definir-se com «una òrgan-especialitat mèdic-quirúrgica que inclou la pell, annexes cutànies, mucoses i tota la configuració externa relacionada». Per altra banda, les malalties venèries o malalties de transmissió sexual formen part integral de l'àrea d'actuació de la Dermatologia. Inclou també, com a reflex de la íntima relació amb el coneixement mèdic general una sèrie de superespecialitats en relació a la immunologia i l'al·lèrgia (immunodermatologia clínica, dermatitis al·lèrgica de contacte, fotobiologia), a la microbiologia (micologia mèdica), a la genètica (genodermatosi), la cito i histopatologia, a la pediatria (dermatologia pediàtrica), a la farmacologia, i evidentment amb la medicina interna i la patologia quirúrgica (dermatologia quirúrgica).

És evident que la Dermatologia Mèdico-quirúrgica i Venereologia té amb altres especialitats àrees frontereres, en les que els seus camps respectius se superposen o coincideixen. Però això, no és un fenomen específic de la Dermatologia, si no de totes les especialitats de la Medicina, és un fet inevitable i necessari, ja que la parcel·lació del coneixement mèdic no pot trencar-ne la seva coherència, ni desvincular per complet unes parcel·les de les altres.

Existeix un programa comú de formació en Dermatologia dins les diferents institucions acreditades, adaptat en cada cas. El següent programa és simplement una adaptació del Programa General de Formació proposat per l'Acadèmia Espanyola de Dermatologia i Venereologia, però adaptat a les característiques de la nostra institució.

2. OBJETIUS GENERALS DE LA FORMACIÓ

El programa de formació té com objectiu aconseguir metges que assoleixin un nivell suficient de coneixements per a exercir de forma responsable i adequada la especialitat en els diferents serveis de salut. Es donarà així una resposta a les necessitats assistències que cada dia amb una major exigència son demanades per la societat. Per arribar a aquests objectius el metge en període formatiu necessita d'un programa que li permeti desenvolupar satisfactòriament el aprenentatge de la especialitat.

El resident al finalitzar el període de formació ha d'haver no només adquirit uns coneixements suficients que permetin plantejar una dinàmica diagnòstica clínica i dominar una sèrie de tècniques específiques de la especialitat, sinó ha d'haver adquirit experiència terapèutica en la dermatològica mèdica (tòpica i sistèmica) i quirúrgica . Ha d'adquirir experiència en el maneig del pacient amb semiologia cutània complexa pròpia d'un Hospital Universitari (Oncologia cutània, ingressos hospitalaris, hospital de dia, etc.). Malgrat tot, el resident també ha d'estar en el maneig terapèutic de la patologia cutània freqüent, que molt probablement serà molt prevalent al llarg de la seva vida professional. Ha de conèixer i dominar les diferents exploracions complementàries diagnòstiques i terapèutiques (fototeràpia, laserteràpia, crioteràpia, dermatoscòpia, proves epicutànies, proves de fotobiologia, etc.)

En quant a recerca, el resident disposarà de l'oportunitat de formar-se en les tècniques bàsiques de recerca dermatològica (biologia molecular, immunodermatologia, recerca) i d'incorporar-se dins de les línies de recerca establertes al servei, oferint la possibilitat de realitzar formació específica dins el camp de la recerca durant i probablement (en forma de beques) al finalitzar el període de residència.

La residència ha d'assentar les bases per futures sub-especialitzacions que en un futur no llunyà, ben segur tindran un caràcter oficial:

- Dermatopatologia
- Immunodermatologia i Al·lèrgia cutània
- Cirurgia Dermatològica i Cirurgia de Mohs
- Fotobiologia
- Dermatologia Pediàtrica
- Malalties de Transmissió Sexual
- Oncodermatologia

Així mateix, es facilitarà la interacció amb altres Serveis, especialment en acudir a Reunions, Congressos i Simposis de Formació.

3. CONTINGUTS ESPECÍFICS

El contingut de la «Dermatologia Mèdic-Quirúrgica y Venereologia» es troba reflectit d'una manera general en l'apartat de definició de la especialitat i camp d'acció. Suficientment indicativa d'aquest contingut és també, la pròpia designació oficial d'aquesta especialitat, establerta per el Ministeri de Educació i Ciència en virtut del Decret 2410/1962 i ratificada per el Reial Decret 2015/1978, de 15 de Juliol, i el Reial Decret 12711984, de 11 de Gener, actualment en vigor.

A) CONTINGUTS TEÒRICS

El contingut del programa teòric esta constituït pels coneixements doctrinals que són propis de l'especialitat. (ANNEX I)

B) CONTINGUTS PRÀCTICS

El contingut pràctic de la especialitat el formen els coneixements i les habilitats necessàries per a efectuar un diagnòstic correcte i un tractament de la gran majoria de les lesions cutànies incloquin la utilització de les tècniques diagnòstiques i terapèutiques utilitzades en la especialitat

A-Tècniques Diagnòstiques

- A.1- Història clínica dermatològica
- A.2- Examen directe (KOH, Tzanck, Müller, camp fosc)
- A.3- Examen Llum de Wood
- A.3- Dermatoscòpia
- A.4- Microscopia d'epiluminiscència digitalitzada
- A.5- Microscopia confocal de reflectància
- A.5- Biòpsia cutània en punch
- A.6- Biòpsia cutània en fus
- A.8- Proves Fotobiologia (foto-test, fotopatch-test)
- A.7- Proves Epicutànies (patch test)
- A.9- Prick Test
- A.10- Test del sèrum autòleg

B- Tècniques terapèutiques

- B.1- Cirurgia Dermatològica (Veure Annex II)
- B.2- Electrodissecció i curetatge

B.3- Crioteràpia

B.4- Laserteràpia

B.5- Fototeràpia (corporal ,mans i peus, làser)

B.6- Fototeràpia UVB (TL01)

B.7- Teràpia Fotodinàmica

B.8- Cirurgia Microgràfica de Mohs

4. CRONOGRAMA DE LES ROTACIONS

Es considera que el coneixement de la Medicina Interna i de Cirurgia és un pilar fonamental on situar el coneixement dermatològic. El període rotatori en aquests dos serveis venen determinats com a un termini mínim de 6 mesos i màxim d' 1 any. També es considera imprescindible per a una completa formació del metge la realització de guàrdies hospitalàries adscrites al Servei de Medicina Interna durant un període de 2 anys (R1 i R2).

Es considera important que les rotacions serveixin per adquirir coneixements específics de diverses branques de la especialitat, per aquest motiu es realitzen rotacions a un Centre d'Infeccions de Transmissió Sexual (Sant Oleguer) durant 1 mes. També resulta fonamental que el resident conegui les tècniques bàsiques d' Anatomia Patològica i Biologia Molecular. El cronograma de les rotacions (que poden variar d' ordre segons les possibilitats) són les següents:

Any de residència	Rotació	Durada (mesos)	Dispositiu on es realitza
1	Urgències	2	Hospital del Mar
1	Malalties infeccioses	2	Hospital del Mar
1	Medicina interna	2	Hospital del Mar
1	Patologia	2'5	Hospital del Mar
1	Cirurgia Plàstica	1'5	Hospital del Mar
1	Malalties transmissió sexual	1	CAP Drassanes
2	Dermatologia	11	Hospital del Mar
3	Dermatologia	9	Hospital del Mar
3	Dermatologia pediàtrica	1	Hospital Sant Joan de Déu
3	Rotació externa	1	A determinar
4	Dermatologia	11	Hospital del Mar

5.- COMPETENCIAS Y ACTIVIDADES FORMATIVAS DEL PLÀ TRANSVERSAL COMÚ

R-1

- Curso de acogida lingüística para nuevos residentes
- XXIV Curs Urgències "Dr. José Luis Echarte" per a resident PSMAR
- Suport vital bàsic
- XXIV Curs Urgències "Dr. José Luís Echarte" per a residents PSMAR
- Curs de protecció radiològica I
- El rept de la comunicació a l'àmbit mèdic.
- Tallers de Formació en dolor
- Suport vital immediat
- Suport vital avançat
- Taller d'ús d'antibiotics

R-2

- Curs de Protecció radiològica II
- Sessió Bioètica.
- Curs online de Recerca Bibliogràfica Eficient Ràpida (BBE-R)

R-3

- Curs de protecció radiològica III
- Metodologia científica. Escripció d'un article
- Sessió Dret Sanitari
- Sessió Seguretat del Pacient,
- Curs Metodologia Científica. Metodologia de la Recerca.

6. OBJECTIUS ESPECÍFICS OPERATIUS / ACTIVITATS PER ANY DE RESIDÈNCIA

Per a aconseguir l'aprenentatge de la especialitat s'estableixen en el programa uns objectius a aconseguir en cada any de formació del metge, i la sistemàtica per a aconseguir-los. Malgrat això cal assenyalar que el metge en formació ha de ser el primer interessat de la seva pròpia formació, sota la direcció del Servei que aporta la estructura assistencial, docent o/i de recerca i el personal amb vocació docent.

A) OBJECTIUS ESPECÍFICS

a) Estudi formal de la Dermatologia

Mitjançant la utilització de les Revistes (Annex III) i els llibres (Annex IV) recomanats segons el nivell de coneixement del metge en formació. S'incorpora a títol orientatiu per als Residents un Core-Curriculum o Temes teòrics que inclou la Especialitat de Dermatologia Mèdico-Quirúrgica i Dermatologia (Annex I)

Tot això ha de permetre que al final del període de Formació el metge tingui un coneixement suficient sobre la especialitat en el seu conjunt i que impliqui un coneixement dermatològic global.

b) Ensenyament Clínic de la Dermatologia Mèdic-Quirúrgica i Venereologia

El seguiment i la participació de les activitats diàries del Servei (Sessions) i la pràctica assistencial (ambulatoria i dels pacients ingressats) ha de facilitar la adquisició d'actituds pràctiques i de responsabilitat en la tasca assistencial dermatològica.

Es considera que determinats aspectes de la especialitat tindran que desenvolupar-se al llarg dels tres últims anys de forma específica, ininterrompuda i relacionada. Fonamentalment seran els següents:

1. Dermatopatologia.
2. Immunodermatologia.
3. Oncodermatologia
4. Cirurgia de Mohs y terapèutica física dermatològica.
5. Venereologia (ITS).
6. Biologia Molecular Aplicada a la Dermatologia

c) Estudi crític dels pacients de la clínica, i assistència diària i la participació en les activitats docents (sessions) programats en el Servei.

B) SESSIONS DEL SERVEI DE DERMATOLOGIA

Cada dia de la setmana de 8 a 9h del matí es realitza una sessió concreta.

C) ACTIVITATS PER ANY DE RESIDÈNCIA

PRIMER ANY DE FORMACIÓ (R-1)

Objectius

1. Coneixements (Generals).

- a. Coneixement de la estructura física de l'hospital, ubicació dels diferents Serveis i les seves característiques.
- b. Adquirir els coneixements suficients per a establir les bases que permetin desenvolupar una assistència d'urgències generals del hospital.
- c. Sol·licitar els exàmens complementaris per el estudi del malalts, ajustar-los en cada cas particular i amb coneixement real dels períodes de lliurament i de la relació interès de la informació rebuda/ cost del examen.
- d. Coneixement de l'anatomia, histologia, bioquímica i fisiologia de la pell sana.
- e. Aprenentatge de les tècniques bàsiques de exploració cutània necessàries per el diagnòstic de les malalties cutànies.

2. Habilitats (Generals).

- a. Familiaritzar-se amb l'organització assistencial de l'hospital, els seus diversos serveis, biblioteca, etc., així com conèixer els mètodes diagnòstics i terapèutics de que disposa el mateix.
- b. Confeccionar històries clíniques amb la metodologia pròpia de l'unitat on es trobi i efectuar una exploració clínica completa.
- c. Familiaritzar-se con la exploració cutània, lesions clíniques elementals i descripció de les manifestacions cutànies de les dermatopaties més freqüents.
- d. Aprenentatge de les tècniques bàsiques de laboratori necessàries per el diagnòstic de les malalties cutànies.
- e. Aprenentatge de nocions bàsiques de cirurgia: mesures d'esterilitat, rentat quirúrgic, camp quirúrgic, instrumental quirúrgic, anatomia, tècniques bàsiques de sutura, etc.
- f. Aprendre el maneig de las diferents fonts bibliogràfiques, incloent aquelles de suport informàtic (Veure Annex VI).

3. Actituds amb els pacients.

- a. Aprendre a recollir la informació que el malalt aporta, sabent separar el que es fonamental del que es accessori.
- b. Aprendre a informar als pacients i/o als seus familiars en relació amb el procés que el malalt pateix.

4. Activitats (Generals).

1. Assistencials.

Durant el període rotatori seguirà les indicacions de les Unitats on es trobi. Elaboració de histories clíniques, assistència a la consulta externa i/o planta i activitat quirúrgica, participació en les guàrdies d'urgències de l'hospital adscrit a Medicina Interna, etc.

2. Científiques.

Al finalitzar el primer any de formació, el metge ha d'iniciar les activitats acadèmiques sota la supervisió dels metges adjunts del Servei, amb la preparació de Seminari monogràfics del Servei, Sessions bibliogràfiques corresponents, casos clínics per a presentar en les sessions formals de les

de les acadèmies científiques (a partir del 2on any). Concretament durant el primer any haurà d'ocupar-se de:

- a. Assistència als seminaris i sessions clíniques de l'hospital, i especialment de les programades per a metges Residents.
- b. Assistència i participació en els seminaris i sessions que es programin en la Unitat o Servei on es trobi en cada moment.
- c. Ajudar en la preparació de comunicacions amb el personal de la Unitat on es trobi.
- d. Assumir la responsabilitat de l'estudi de coneixements teòrics, segons les indicacions del tutor.

ROTACIONS ESPECÍFIQUES (R-1)

1- MEDICINA INTERNA

Coneixements

- Confecció de l'anamnesi i exploració física general del malalt afecte de patologia sistèmica mèdica.
- Exploració de la semiologia dermatològica a la patologia sistèmica mèdica.
- Coneixement de les manifestacions o complicacions extracutànies del malalt dermatològic greu.
- Coneixement de les proves complementàries tant bàsiques com específiques i valoració de la seva rendibilitat en el maneig del pacient amb patologia mèdica general.
- Coneixement de terapèutica mèdica bàsica del malalt afecte d'una patologia mèdica així com de la potencial toxicitat o complicacions de la mateixa.

Habilitats

- Maneig clínic en el pacient de patologia mèdica general. Habilitats en l'obtenció d'informació dels pacients així com en la subministrada a familiars.
- Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i maneig dels tractaments mèdics en el malalt sistèmic greu.
- Maneig del malalt general greu agut mitjançant la realització de guàrdies hospitalàries adscrit al Servei de Medicina Interna durant el període de rotació.
- Familiaritzar-se amb l'organització assistencial de l'hospital, dels seus diferents Serveis, biblioteca... així com amb el coneixement de les mesures diagnòstiques i terapèutiques que pot oferir la seva infraestructura de laboratori i tecnologia.
- Aprendre a observar i descriure lo observat en pacients amb dermopaties greus. Familiaritzar-se en el maneig del pacients ingressats a l'Hospital amb dermopaties greus.

2- MALALTIES INFECCIOSES

Coneixements

- Confecció de la anamnesi i exploració física general del malalt afecte de patologia infecciosa.

- Exploració de la semiologia dermatologia a la patologia infecciosa sistèmica.
- Coneixement de les manifestacions o complicacions extracutànies del malalt afecte de un procés infecció dermatològic greu.
- Coneixement de tècniques complementàries de laboratori microbiològiques i valoració de la seva rendibilitat en el maneig del malalt amb patologia infecciosa.
- Coneixement de la terapèutica antiinfecciosa bàsica així com de la toxicitat, interaccions o complicacions de la mateixa.

Habilitats

- Maneig clínic i d'exploracions complementàries del malalt amb patologia infecciosa.
- Habilitat en la determinació de actituds terapèutiques i maneig dels tractaments antiinfecciosos.

3- ANATOMIA PATOLÒGICA

Coneixements

- Coneixement de les tècniques histopatològiques i immunopatològiques bàsiques aplicades al estudi de les mostres de biòpsies cutànies de malalts dermatològics.
- Introducció i familiarització a la Patologia general. Processament de mostres. Dermatopatologia bàsica. Tècniques immunohistoquímiques.
- Coneixement de les lesions elementals histològiques (patrons inflamatoris, lesions pigmentades, etc...) i patrons bàsics.
- Assistència i participació de les activitats docents (Seminaris, Sessions, etc.) del Servei de Patologia.

Habilitats

- Una introducció a la Dermatopatologia resulta un punt essencial per la formació posterior del Dermatòleg. Resulta fonamental adquirir la capacitat d'establir una correlació clínic-patològica i familiaritzar-se amb les característiques morfològiques microscòpiques de les diferents dermatosis inflamatòries i tumorals.
- Familiaritzar-se amb l'organització del Servei, i adquirir les bases del coneixement de les mesures diagnòstiques que pot oferir la infraestructura i la tecnologia de laboratori.

4- LABORATORI DE CITOGÈNÈTICA I BIOLOGIA MOLECULAR

- Coneixement de la tecnologia bàsica emprada en l'estudi genètic i molecular.
- Coneixement del maneig i processament de les mostres de biòpsies cutànies per a aconseguir una apropiada rendibilitat de les mateixes.
- Valoració de les habilitats en l'aplicació d'aquestes tècniques d'estudi i diagnòstic a la patologia cutània, principalment tumoral.

5- MALALTIES DE TRANSMISSIÓ SEXUAL (MTS)

Coneixements

- Confecció de l'anamnesi i exploració física general del pacient afecte de una MTS.
- Exploració de la semiologia dermatològica en la patologia infecciosa MTS.
- Coneixement de las manifestacions o complicacions extracutànies del malalt amb una MTS.
- Coneixement de les tècniques complementàries de laboratori microbiològiques i establir una valoració de seva rendibilitat en el maneig del malalt con ETS.
- Coneixement de la terapèutica antiinfecciosa bàsica així com de la toxicitat, interaccions o complicacions de la mateixa.

Habilitats

- Maneig clínic i de les exploracions complementàries en el malalt de patologia MTS.
- Habilitat en la determinació d'actituds terapèutiques i maneig dels tractaments antiinfecciosos.
- Control epidemiològic de les MTS (estudi de la parella, família...)
- Habilitats en el maneig psicosocial del malalt de MTS, així com de l'entorn familiar del mateix.

6- CIRURGIA

Rotació pel Servei de Cirurgia Plàstica. També es completa la formació quirúrgica amb rotació específica per l'adjunt del Servei dedicat a Cirurgia Dermatològica i Cirurgia de Mohs (microgràfica).

Coneixements

- Coneixement de las tècniques quirúrgiques bàsiques de cirurgia dermatològica.
- Coneixement de les complicacions post-quirúrgiques de cirurgia dermatològica
- Coneixement de les mesures d'asèpsia que corresponen a cada tipus de cirurgia dermatològica.

Habilitats

- Aprenentatge de les diferents tècniques i mètodes d'obtenció de mostres dermatològiques (biòpsies) que aporten millor rendibilitat en el diagnòstic.
- Aprenentatge de tècniques quirúrgiques bàsiques (extirpació i tècniques de tancament i sutura) de cirurgia menor ambulatoria dermatològica.
- Aprenentatge en l'indicació i aplicació de tècniques quirúrgiques i no quirúrgiques del pacient dermatològic.
- Ajudar a la realització de cirurgia menor dermatològica.

VALORACIÓ ESPECÍFICA DELS CONEIXEMENTS (1er any)

Al finalitzar el primer any (i de forma similar cada any de la residència) es realitzarà una Prova teòrica-pràctica (interna del Servei) per tal de valorar la progressió de coneixements, actituds i habilitats (Tipus test i casos clínics). Els resultats d'aquesta prova només tindran un valor orientatiu i poden il·lustrar les mancances i punts forts de la experiència adquirida durant el any de formació.

SEGON ANY DE FORMACIÓ

Objectius

1. Coneixements

- a) Reconèixer les dermatosis més freqüents amb les seves variants clíniques, evolució natural, i pronòstic.
- b) Coneixements de terapèutica cutània bàsica. Raons per les que s'utilitza un tipus de medicació diferent en fases evolutives del mateix procés.
- c) Coneixements teòrics bàsics de cirurgia dermatològica y los fonaments de les seves tècniques elementals.
- d) Conèixer les particularitats biològiques dels diferent agents causants de les infeccions cutànies. Conèixer les tècniques microbiològiques, serològiques i de biologia molecular més comuns utilitzades per el diagnòstic de les malalties infeccioses cutànies.
- e) Adquisició de coneixements en Immunodermatologia Clínica: al·lèrgia per contacte, teoria i pràctica del patch-test i foto-patch test. Valoració dels resultats. Enquesta clínica en dermopaties laborals. Dermatitis irritativa. Urticària. Proves de Provocació. Test de sèrum autòleg.
- f) Adquisició de coneixements en Fotobiologia Clínica: Fototòxia, fotoal·lèrgia. Proves fotolumíniques. Fototeràpia.
- g) Introducció progressiva a la Dermatopatologia. Patrons histològics.
- h) Introducció a la dermatoscòpia, dermatoscòpia digital i microscopia confocal de reflectància.
- i) Formulació a Dermatologia.
- j) Dermatologia i Imatge. Fotografia Dermatològica

2. Habilitats.

- a) Confecció de històries clíniques, realitzant exploracions i plantejant el diagnòstic diferencial.
- b) Confecció de històries especialitzades de la clínica de contacte, con coneixement de la dermatologia laboral.
- c) Metodologia, realització i interpretació de les proves del pegat, fototest, fotopatch test, ROAT, Prick test. Tècniques no invasives en Dermatologia. Prova sèrum autòleg
- d) Tècniques de Fototeràpia: PUVA, UVA, UVA. PUVA mans i peus. Laserteràpia.
- e) Pràctica de biòpsies cutànies i procediments quirúrgics menors.
- f) Iniciació en la interpretació de la Dermatoscòpia

3. Actituds amb els pacients.

- a) Saber explicar al pacient el significat de la malaltia i el tractament a realitzar, per aconseguir una col·laboració terapèutica satisfactòria.
- b) Instrucció als malalts de les opcions terapèutiques més freqüents. Forma de realitzar-les.

4. Activitats

1. Assistencials.

- a) Participació en les guàrdies de l'Hospital de Medicina
- a) Rotació per la Unitat de Immunodermatologia Clínica (Al·lèrgia Cutània i Proves Epicutànies)
- b) Rotació Per l'Unitat de Fototeràpia i Laserteràpia
- c) Rotació Dispensari Genodermatosi i Dermatologia Pediàtrica
- e) Control pacients Hospitalitzats (suport al R-3) i de les Consultes intrahospitalàries (suport adjunt responsable i R-4)

2. Científiques.

- a) Assumir la responsabilitat de l'estudi dels coneixements teòrics, segons el programa.
- b) Encarregat de la codificació de l'arxiu fotogràfic; organització de les sessions iconogràfiques; elaboració d'històries clíniques.
- c) Participar en les Sessions Bibliogràfiques (Revisant de forma rotatòria amb els altres membres del Staff les Revistes assignades)
- d) Preparació i presentació de casos clínics per a Reunions regionals i/o nacionals.
- e) Col·laboració en les publicacions del Servei.
- f) Assistir Congressos i Cursos Nacionals i Internacionals de l'especialitat.

VALORACIÓ ESPECÍFICA DELS CONEIXEMENTS (2on any)

En finalitzar el segon any (i de forma similar cada any de la residència) es realitzarà una prova teòric-pràctica (interna del Servei) per tal de valorar la progressió de coneixements, actituds i habilitats (Tipus test i casos clínics). L'avaluació també inclourà avaluacions de fulls quirúrgics, fulls d'alta d'atenció urgent i avaluació d'entrevista mitjançant full valoratiu de mini-cex.

TERCER ANY DE FORMACIÓ

Objectius

1. Coneixements.

- a) Aprendre a elaborar judicis diagnòstics i plantejar diagnòstics diferencials, establir el diagnòstic final i procedir a un adequat tractament de les dermatosis mes freqüents.
- b) Coneixements d'Hemato-Oncologia cutània i de les tècniques diagnòstiques i terapèutiques de les mateixes
- c) Coneixements de malalties dermatològiques de l'edat pediàtrica. Tractaments específics.
- d) Estudi manifestacions cutànies de malalties sistèmiques.
- e) Dermatopatologia nivell mig. Histopatologia dels tumors cutanis benignes i malignes.
- f) Adquirir les bases de tècniques diagnòstiques i de recerca dermatològica especials.
- g) Perfeccionament tècniques quirúrgiques més complexes. Cirurgia microgràfica.
- h) Processos limfoproliferatius cutanis. Melanoma Maligne. Lesions pigmentades.
- i) Dermatoscòpia nivell mig.

2. Habilitats.

- a) Resolució de casos clínics simples en la policlínica dermatològica.
- b) Saber utilitzar les tècniques diagnòstics i de tractament a oncologia cutània.
- c) Tècniques d'estudi de les ITS. Metodologia. Valor diagnòstic
- d) Cirurgia Dermatològic nivell mig-avançat. Introducció cirurgia Microgràfica.
- e) Tècniques d'exploració del pacient amb manifestacions cutànies de les connectivopaties.
- e) Investigació epidemiològica en Dermatologia. Estadística.

3. Actituds amb els pacients.

- a) Actitud con el malalt hemato-oncològic. Melanoma maligne. Càncer cutani no melanoma. Limfomes cutanis. Sarcoma de Kaposi.
- b) Informació als pacients amb ITS. Cerca de contactes.
- c) Informació als pacients amb malalties del teixit connectiu.

4. Activitats

1-Assistencials.

- a) Continuar adscrit a la policlínica dermatològica i/o al àrea d'hospitalització.
- b) Rotació per Dispensari de Limfomes cutanis.
- c) Rotació per Unitat de Càncer cutani.
- d) Rotació Cirurgia Dermatologia i Cirurgia microgràfica
- e) Participació Comitè Tumors Cutanis
- f) Rotació per ITS
- g) Responsable dels pacients Hospitalitzats al Servei (conjuntament amb l'adjunt responsable) i participa de les Consultes intrahospitalàries (suport adjunt responsable i R-4)

2. Científiques.

- a) Assumir la responsabilitat de l'estudi de coneixements teòrics, segons les indicacions del tutor.
- b) Presentació de pacients a les sessions clíniques supervisades per un facultatiu adjunt.
- c) Participació activa a totes les activitats del Servei.
- d) Elaboració d'un projecte integrat dins les línies de recerca.
- e) Elaborar comunicacions per a la seva presentació en reunions i congressos.
- f) Col·laborar en l'elaboració de treballs, revisions de casuística, etc.
- g) Elaborar publicacions de casos clínics.
- h) Revisió dels casos interessants de las preparacions de dermatopatologia i comentar-ho posteriorment amb membres de staff del Servei.
- i) Assistir Congressos i Cursos Nacionals i Internacionals de l'Especialitat.

VALORACIÓ ESPECÍFICA DELS CONEIXEMENTS (3er any)

En finalitzar el tercer any (i de forma similar cada any de la residència) es realitzarà una prova teòric-pràctica (interna del Servei) per tal de valorar la progressió de coneixements, actituds i habilitats (Tipus test i casos clínics). L'avaluació també inclourà avaluacions de fulls quirúrgics, fulls d'alta d'atenció urgent i avaluació d'entrevista mitjançant full valoratiu de mini-cex.

QUART ANY DE FORMACIÓ

Objectius

1. Coneixements. (Veure Annex I: Temari R-4)

- a) Posseir els coneixements en grau suficient, per a exercir adequadament l'especialitat.
- b) Posseir los coneixements suficients para diagnosticar las malalties més freqüents des de un punt de vista de la dermatopatologia.
- c) Coneixements consolidats de les diferents subespecialitats de Dermatologia
- d) Coneixements bàsics i clínics de radioteràpia.
- g) Coneixements fisiopatològics i clínics de tricologia.

2. Habilitats.

- a) Desenvolupar la policlínica dermatològica i resoldre els problemes que en ella es plantegin.
- c) Maneig adequat de tècniques diagnòstiques i terapèutiques dermatològiques.
- d) Utilitzar les tècniques apropiades per l'estudi del cabell i de les seves malalties
- e) Adquirir un hàbit quirúrgic necessari para poder realitzar la activitat quirúrgica elemental que se realitza en el Servei
- f) Dermatopatologia de nivell avançat

3. Actituds amb els pacients.

- a) Adquirir els coneixements i les habilitats suficients per a establir una relació fluida amb els pacients, adquirint els hàbits necessaris per a la correcta aproximació dels mateixos, incloent els seus aspectes clínics i terapèutics.

4. Activitats

1. Assistencials.

- a) Funció assistencial de dispensari similar a la d'un facultatiu adjunt. Consultarà els facultatius adjunts, o el cap del Servei en cas de dubtes respecte a l'actitud diagnòstica o terapèutica en casos concrets.
- b) Serà un vertader "resident en Cap", que estimularà els altres residents i tindrà una funció assessora de les activitats científiques i assistencials que facin.

c) Serà responsable de les consultes intrahospitalàries amb la supervisió d'un facultatiu adjunt o cap de Servei.

d) Activitat quirúrgica pròpia (Controlada pel adjunt responsable de Cirurgia dermatològica)

e) Fase de consolidació del treball de recerca amb l'objectiu d'elaborar una tesi doctoral.

2. Científiques.

a) Una vegada adquirida l' anterior experiència, el metge en formació ha d' establir un programa de recerca, amb la idea d' aspirar al grau de doctor en un futur pròxim del seu període de post-especialització.

b) Elaboració de treballs i col·laborar en el disseny de estudis i protocols.

c) Assumir la responsabilitat de l' estudi de coneixements teòrics, segons les indicacions del tutor.

La formació i activitats del metge en formació no han de quedar limitades a l' àmbit nacional. La participació i assistència a cursos, programes de formació especialitzada i congressos internacionals es aconsella que formi part del període formatiu per tal d' establir una visió ampla de la especialitat que permeti el seu desenvolupament durant els anys següents a la consecució del títol de especialista.

d) Valorar la possibilitat de sol·licitar un ajut de Recerca per tal de integrar-se en un Projecte de Recerca i la possible prolongació durant 1 any addicional el període de Formació (Recerca) i la relació amb el Servei.

Els camps de recerca actius són: Oncologia, Immunologia i Malalties Infeccioses.

VALORACIÓ ESPECÍFICA DEL PROGRAMA PER PART DEL RESIDENT (4art any)

En finalitzar el quart any (i de forma similar cada any de la residència) es realitzarà una prova teòric-pràctica (interna del Servei) per tal de valorar la progressió de coneixements, actituds i habilitats (Tipus test i casos clínics). L'avaluació també inclourà avaluacions de fulls quirúrgics, fulls d'alta d'atenció urgent i avaluació d'entrevista mitjançant full valoratiu de mini-cex.

S'aconsella passar l'examen al Board Europeu de Dermatologia.

7. INFORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA

6.1. FONTS BIBLIOGRÀFIQUES. REVISTES I BIBLIOTEQUES

BIBLIOTECA DEL SERVEI. REVISTES

La Biblioteca del Servei consta de més de 400 llibres de l'especialitat i d'un total de 23 Revistes:

- Archives of Dermatology (desde 1968-)
- Journal of the American Academy of Dermatology (desde 1982-)
- Journal of Investigative Dermatology (des de 1978-)
- British Journal of Dermatology (Desde 1969-)
- Acta Dermato-Venereologica (Stockholm) (Desde 1972-)
- Dermatology (1996-1998, 2000-)
- European Journal of Dermatology (Desde 1992-2002)
- American Journal of Dermatopathology (1994-1998, 2000)
- Clinical Experimental Dermatology (Desde 1997-)
- Experimental Dermatology (1997-98)
- Contact Dermatitis (Desde 1997-)
- American Journal of Contact Dermatitis (1996-1999)
- Annales de Dermatologie et Venéologie (inici 2001)
- Journal of the European Academy of Dermatology (Desde 1992-)
- Journal of Dermatological Surgical and Oncology (1991-1999)
- Pediatric Dermatology (Inici 2000)
- International Journal of Dermatology (Desde 1992-)
- Skin Pharmacology (1992-1998)
- J Applied Cosmetology (1985-1999)
- Actas Dermo-Sifiliográficas (Desde 1968-)
- Piel (1990-)
- Medicina Cutánea Ibero-Latino-Americana (Desde 1964-)
- Actualidad Dermatologica (desde 1992-)
- Dermatitis de Contacto

II- BIBLIOTECA GENERAL (UDIMAS)

Revistes de Dermatologia:

- Journal of the American Academy of Dermatology

- Archives of Dermatology
- Cutis
- Journal of Cutaneous Pathology
- Photodermatology, Photoimmunology, Phototherapy
- Piel
- Actualidad Dermatológica

Revistes d'altres especialitats:

- American Journal of Surgical Pathology
- Histopathology
- New England Journal Medicine
- Lancet
- American Journal of Medicine
- Medicine (Baltimore)
- Journal of Clinical Oncology
- Blood
- Cancer

III- BIBLIOTECA UPF (Bàsiques) (Veure www.upf.es)

- American Journal Human Genetics
- Annals of Epidemiology
- Cancer Research
- Cell
- Clinical Cancer Research
- EMBO Journal
- Drugs
- Immunology Today
- International Journal of Cancer
- JAMA
- Journal of Immunology
- Journal of the National Institute of Cancer
- Nature
- Nature Genetics
- Nature Medicine
- PNAS
- Science

REVISTES DE L'ESPECIALITAT

R-1:

Actas Dermo-Sifiliogràfiques

Medicina Cutànea Ibero-Lat-Am

Piel

J Am Acad Dermatol (Articles CME)

R-2:

JAMA Dermatology

Annales de Dermatologie et Venereologie

Clinical and Experimental Dermatology

Dermatology

International Journal of Dermatology

R-3:

Acta Dermatovenereologica

British Journal Dermatology

Pediatric Dermatology

Contact Dermatology

Photodermatology, Photoimmunology

Journal of the Dermatological Surgical Oncology

R-4:

Journal of Investigative Dermatology

Journal of Cutaneous Pathology

American Journal of Dermatopathology

Journal of the American Academy of Dermatology

British Journal of Dermatology

6.2. LLIBRES

LLIBRES RECOMANATS

BIBLIOGRAFÍA GENERAL

1. Bologna, Schaffer, Cerroni. *Dermatology*. 4th Edition. Elsevier. November 2017.
2. Christopher Griffiths, Jonathan Barker, Tanya Bleiker, Robert Chalmers & Daniel Creamer. *Rook's Textbook of Dermatology*. 9th Edition. Wiley-Blackwel. April 2016.
3. Wolff K. *Fitzpatrick's dermatology in general medicine*. Mcgraw-Hill; 7th Edition. April 2008.
4. Demis, Dobson, McGuire. *Clinical Dermatology*. 1994.
5. Braverman, I. *Skin signs of systemic disease*. Saunders, W. B.; 1997.

BIBLIOGRAFIA PER ANYS

	<u>TÍTOL</u>	<u>AUTOR</u>	<u>EDITORIAL</u>
R1-4	Tratado de Dermatología Vol.I y II	M. Armijo y F. Camacho	Lab. Viñas
	Atlas de Dermatología clínica	Mosby	Doyma
	Atlas de dermatologia clínica	Fitzpatrick	Interamericana
	Dermatologia Clínica (Tomo 1 y tomo 2)	M. Armijo/F. Camacho	Aula Médica
	Atlas de Dermatología Clínica	Thomsas B. Fitzpatrick	Mc.Graw-hill Interamericana
	Clinical Dermatology	Joseph Demis	Harper and Row Publishers
	Atlas de Dermatología clínica	Du Vivier	Mosby
R2	Tratado de Dermatologia Vol.I-5	Arthur Rook/ D.S. Wilkinson	Doyma
	Dermatology in general Medicine (Vol I i II)	Thomas Fitzpatrick	Mc.Graw-hill Interamericana
	Dermatology (2 vols.)	Jean L. Bologna	Mosby
	Enfermedades de Transmisión Sexual	J. Vilata	JR Prous PENSA
	Manual of Dermatologic Therapeutics	Kenneth A Arndt	Lippincot
	Primers of Dermatopathology	Hood	Lippincot
	Differential Diagnosis in Dermatopathology	Ackerman	Lea
R3	Histopathology of the skin	Walter F. Lever	Lippincot
	Principios de Dermatoscopia	J. Malvehy	J. Malvehi/ S. Puig
	Color Atlas of Dermatoscopy	Wilhelm Stolz	Blackwell Science
	Skin Pathology	David Weedon	Churchill Livington
	Histopathology of the skin	Walter F. Lever	J.B. Lippincott Company
	Flaps anf grafts in Dermatologic Surgery	Tromovitch	Year Book Medical Publishers

R4

Pediatric Dermatology	Schachner	Mosby
Comprehensive Dermatologic Drug Therapy	Wolverton	Saunders
Advanced Dermatology		
Techniques in Dermatologic surgery	Nouri K.	Mosby
Diseases of the nails	Baran	Blackwell Science
Dermatitis de Contacto	JM. Gimenez Camarasa	Aula Médica
Fischer's Contact Dermatitis	Fischer	Lippincot
Dermatologic Ultrasound with clinical and histologic correlation	Wortsman X.	Springer
Reflectance confocal microscopy of cutaneous tumors	González S.	CRC Press

6.3. WEBS RECOMANADES

1. Dermatology Image Bank at the University of Utah School of Medicine (<https://library.med.utah.edu/kw/derm/>).
2. Dermatology Online Image Atlas (DOIA) (http://dermis.net/bilddb/index_e.htm).
3. The Electronic Textbook of Dermatology (<http://telemedicine.org/stamford.htm>).
4. Llibre de text Online (www.emedicine.com)
5. Acadèmia Espanyola Dermatologia (www.aedv.es)
6. Societat Catalana de Dermatologia i Venereologia (<http://webs.academia.cat/societats/dermato/>)
7. Acadèmia Americana Dermatologia (www.aad.org)
8. Dermapixel (www.dermapixel.com)
9. NCCN Guidelines (www.nccn.org)
10. Fórmula Advance - Formulació de medicaments (www.formuladvance.com)
11. International dermoscopy society (www.dermoscopy-ids.org)
12. Web del Servei Dermatologia Hospital del Mar (www.dermatologia.cat)